

Ochranné pásma podľa Zákona 538/2005 Z. z.

(Zákon o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov)

§ 27

Ochranné pásmo I. stupňa

(1) Ochranné pásmo I. stupňa sa určuje

- a) pre územie výverovej oblasti alebo
- b) pre územie zaberajúce okolie prírodného liečivého zdroja a prírodného minerálneho zdroja.

(2) Ochranné pásmo pre výverovú oblasť sa určí, ak sú prírodné liečivé zdroje alebo prírodné minerálne zdroje zachytené plytko pod povrchom terénu alebo to vyžadujú geologické a hydrogeologické pomery.

(3) Pre prírodné liečivé zdroje alebo prírodné minerálne zdroje zachytené vrtmi vo väčšej hĺbke sa ochranné pásmo I. stupňa určí kruhom s polomerom 25 metrov od prírodného liečivého zdroja alebo prírodného minerálneho zdroja, ak kolektor minerálnej vody je od povrchu terénu chránený dostatočnou hrúbkou nepriepustných hornín.

(4) Každý prírodný liečivý zdroj a prírodný minerálny zdroj sa ochraňuje určením **pásma fyzickej ochrany** takého zdroja spravidla v rozsahu **10 x 10 metrov** vo voľnom teréne. V tomto pásme sa môžu vykonávať len činnosti priamo súvisiace s využitím a ochranou prírodného liečivého zdroja alebo prírodného minerálneho zdroja.

(5) Z územia ochranného pásma I. stupňa sa musia odstrániť všetky možné zdroje znečistenia a musia sa vykonať potrebné úpravy územia.

(6) V ochrannom pásme I. stupňa je zakázané vykonávať všetky činnosti, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť fyzikálne, chemické, mikrobiologické a biologické vlastnosti prírodnej liečivej vody alebo prírodnej minerálnej vody, jej využiteľné množstvo, zdravotnú bezchybnosť alebo výdatnosť prírodného liečivého zdroja alebo prírodného minerálneho zdroja.

(7) Opatrenia uvedené v odseku 5 zabezpečí užívateľ zdroja na vlastné náklady. Vlastník nehnuteľností musí vykonanie týchto opatrení umožniť, inak zodpovedá užívateľovi zdroja za vzniknuté škody. Ak prírodný liečivý zdroj alebo prírodný minerálny zdroj nemá užívateľa, náklady na vykonanie opatrení podľa odseku 5 uhradí ministerstvo zdravotníctva.

(8) Ministerstvo zdravotníctva predloží grafické a písomné podklady týkajúce sa ochranných pásiem I. stupňa katastrálnemu úradu na zaevidovanie ochranných pásiem I. stupňa v katastri nehnuteľností.²³⁾

§ 28

Ochranné pásmo II. stupňa

(1) Ochranné pásmo II. stupňa chráni hydrogeologický kolektor minerálnej vody, jeho tranzitno-akumulačnú, prípadne infiltračnú oblasť alebo ich časti, prírodné liečivé zdroje a prírodné minerálne zdroje.

(2) V ochrannom pásme II. stupňa sa môžu vymedziť čiastkové pásma s rôznou mierou ochrany.

(3) V ochrannom pásme II. stupňa je zakázané vykonávať všetky činnosti, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť fyzikálne, chemické, mikrobiologické a biologické vlastnosti prírodnej liečivej vody alebo prírodnej minerálnej vody, jej využiteľné množstvo, zdravotnú bezchybnosť alebo výdatnosť prírodného liečivého zdroja alebo prírodného minerálneho zdroja.

(4) Ochranné pásmo II. stupňa sa vyznačí v základnej mape v mierke 1 : 50 000, pričom lomové body sú definované

súradnicami Jednotnej trigonometrickej siete katastrálnej - JTSK.

§ 37

Neodkladné ochranné opatrenia

(1) Štátna kúpeľná komisia **môže** uložiť neodkladné ochranné opatrenia, ak hrozí nebezpečenstvo vzniku škôd na prírodných liečivých zdrojoch, klimatických podmienkach vhodných na liečenie, na území prírodných liečebných kúpeľov alebo kúpeľných liečební.

(2) **Neodkladné ochranné opatrenie môže Štátna kúpeľná komisia uložiť len na obdobie do určenia ochranných pásiem alebo do vydania štatútu kúpeľného miesta, najdlhšie na päť rokov odo dňa ich uloženia.**

(3) Neodkladné ochranné opatrenie môže Štátna kúpeľná komisia uložiť aj v už určených ochranných pásmach alebo na kúpeľnom území, ak sa na týchto miestach uskutočňujú činnosti, ktoré ohrozujú prírodné liečivé zdroje alebo kúpeľné prostredie.

(4) Neodkladné ochranné opatrenie môže Štátna kúpeľná komisia uložiť aj na ochranu podzemných vôd, ktoré môžu byť vhodné na uznanie za prírodné liečivé vody s využitím na zdravotnícke účely a vyžadujú zabezpečenie ochrany do času ich uznania za prírodné liečivé vody.

§ 35

Kúpeľné miesto a kúpeľné územie

(1) Návrh na uznanie kúpeľného miesta a návrh jeho štatútu predkladá Štátnej kúpeľnej komisii obec, na ktorej území sa nachádzajú prírodné liečebné kúpele alebo kúpeľné liečebne. Ak prírodné liečebné kúpele alebo kúpeľné liečebne zasahujú do viacerých obcí, návrh predkladá obec, na ktorej území sa nachádza väčšina kúpeľných zariadení.

(2) Za kúpeľné miesto sa vyhlási územie obce alebo časť územia obce, na ktorom sa nachádzajú prírodné liečivé zdroje, prírodné liečebné kúpele, kúpeľné liečebne a iné zariadenia potrebné na vykonávanie kúpeľnej starostlivosti.

(3) Kúpeľné územie je ucelené územie v kúpeľnom mieste, ktorého rozsah je určený v štatúte kúpeľného miesta. Na kúpeľnom území sa uplatňuje ochrana kúpeľného režimu.

(4) Fyzické osoby alebo právnické osoby, ktoré organizujú na kúpeľnom území kultúrne, vzdelávacie, rekreačné, športové a iné podujatia, musia zabezpečiť

- a) hygienické a epidemiologické opatrenia a dohľad nad ich plnením,
- b) ochranu zdravia pred hlukom a vibráciami, ²⁴⁾
- c) aby sa podujatie konalo v súlade s povoleným účelom a časom a v súlade s kúpeľným štatútom,
- d) aby bol dodržaný nočný pokoj v čase od 22.00 do 6.00 hodiny.

(5) Na kúpeľnom území je zakázané

- a) nakladať s odpadom okrem zberu a odvozu odpadov, ²⁵⁾
- b) vykonávať chemický posyp komunikácií,
- c) používať prostriedky na chemickú ochranu rastlín a trvalých trávnych porastov okrem prostriedkov zapísaných do zoznamu schválených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín podľa osobitného predpisu, ²⁶⁾
- d) intenzívne prevádzkovať poľnohospodársku výrobu a lesnú výrobu okrem nevyhnutných agrotechnických opatrení,
- e) intenzívne chovať zvieratá,
- f) vodiť psy bez náhubku a vôdsky,
- g) umiestňovať a prevádzkovať predajné pulty a stánky, predávať ambulantným spôsobom okrem novinových stánkov, ktorých umiestnenie povolí obec po dohode s prírodnými liečebnými kúpeľmi,**
- h) stavať bytové domy, školiace zariadenia a iné objekty, ktorých funkcia je v rozpore s funkciou kúpeľného územia.**

(6) V štatúte kúpeľného miesta sa musia rešpektovať obmedzenia ustanovené v odseku 5.

(7) Hranice kúpeľného územia sú povinné prírodné liečebné kúpele po dohode s obcou označiť na prístupových komunikáciách tabuľami podľa všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý vydá ministerstvo zdravotníctva.

(8) Štátna kúpeľná komisia predloží podklady týkajúce sa hraníc kúpeľného územia katastrálnemu úradu na zaevidovanie hraníc kúpeľného územia v katastri nehnuteľností. Hranice kúpeľného územia sa musia tiež vyznačiť v územnoplánovacej dokumentácii.

(9) Obce, na ktorých území je uznané kúpeľné miesto a určené kúpeľné územie, sú povinné realizovať ustanovenia štatútu kúpeľného miesta a dodržiavať opatrenia ním určené v rozsahu svojej kompetencie.

(10) Kúpeľné miesto uznáva a jeho štatút vydáva vláda Slovenskej republiky nariadením.

(11) Vláda uznanie kúpeľného miesta a jeho štatút zruší, keď zaniknú podmienky na uznanie kúpeľného miesta podľa tohto zákona.

(12) Kúpeľné miesta sú oblasti **vyžadujúce osobitnú ochranu ovzdušia podľa osobitného predpisu.**²⁷⁾

§ 37

Neodkladné ochranné opatrenia

(1) Štátna kúpeľná komisia môže uložiť neodkladné ochranné opatrenia, ak hrozí nebezpečenstvo vzniku škôd na prírodných liečivých zdrojoch, klimatických podmienkach vhodných na liečenie, na území prírodných liečebných kúpeľov alebo kúpeľných liečební.

(2) Neodkladné ochranné opatrenie môže Štátna kúpeľná komisia uložiť len na obdobie do určenia ochranných pásiem alebo do vydania štatútu kúpeľného miesta, najdlhšie na päť rokov odo dňa ich uloženia.

(3) Neodkladné ochranné opatrenie môže Štátna kúpeľná komisia uložiť aj v už určených ochranných pásmach alebo na kúpeľnom území, ak sa na týchto miestach uskutočňujú činnosti, ktoré ohrozujú prírodné liečivé zdroje alebo kúpeľné prostredie.

(4) Neodkladné ochranné opatrenie môže Štátna kúpeľná komisia uložiť aj na ochranu podzemných vôd, ktoré môžu byť vhodné na uznanie za prírodné liečivé vody s využitím na zdravotnícke účely a vyžadujú zabezpečenie ochrany do času ich uznania za prírodné liečivé vody.

§ 38

Povinnosti vlastníkov nehnuteľností

Vlastníci nehnuteľností sú povinní

a) umožniť osobám uvedeným v § 45 vstup na pozemky, stavby a do nebytových priestorov a iných objektov, kde sa uskutočňuje podnikanie podľa tohto zákona, na účel získania potrebných údajov podľa tohto zákona,

b) umožniť osobám uvedeným v § 45 vstup do priestorov a predložiť podklady pri vykonávaní vrtných prác, prác podliehajúcich osobitným predpisom²⁸⁾ a iných zemných prác na účel získania potrebných údajov podľa tohto zákona,

c) strpieť na svojich nehnuteľnostiach označenia hraníc ochranných pásiem prírodných liečivých zdrojov, ochranných pásiem prírodných minerálnych zdrojov, ochranných pásiem klimatických podmienok vhodných na liečenie, území s klimatickými podmienkami vhodnými na liečenie a kúpeľných území,

d) strpieť obmedzenia v ochranných pásmach, na území s klimatickými podmienkami vhodnými na liečenie a na kúpeľnom území podľa tohto zákona.

§ 39

Obmedzenie vlastníckych práv

(1) Vlastnícke právo k nehnuteľnostiam možno obmedziť alebo nehnuteľnosť možno vyvlastniť len vo verejnom záujme. **Verejný záujem na účely tohto zákona je záujem na vyhľadávaní a využívaní prírodného liečivého zdroja na liečebné účely, ako aj záujem na ochrane prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov na účel zachovania ich kvalitatívnych a kvantitatívnych vlastností a zdravotnej bezchybnosti.**

(2) Ak vlastník nehnuteľnosti bráni

a) vyhľadávaniu prírodného liečivého zdroja, možno vlastnícke práva k nehnuteľnosti obmedziť,
b) využívaniu alebo ochrane prírodného liečivého zdroja alebo ochrane prírodného minerálneho zdroja, **možno vlastnícke práva k nehnuteľnosti obmedziť alebo nehnuteľnosť vyvlastniť**. Vyvlastňovacie konanie sa uskutočňuje podľa osobitného predpisu.²⁹⁾

(3) Vlastníkom nehnuteľností a tretím osobám, ktorým vznikne v dôsledku obmedzení doterajšieho užívania nehnuteľností alebo v dôsledku skončenia doterajšej činnosti v súvislosti s opatreniami podľa tohto zákona ujma, patrí primeraná náhrada. Primeranú náhradu je povinný uhradiť užívateľ prírodného liečivého zdroja alebo prírodného minerálneho zdroja. Ak nie je užívateľ prírodného liečivého zdroja alebo prírodného minerálneho zdroja určený, poskytnie primeranú náhradu ministerstvo zdravotníctva.

(4) Ak sa vlastník nehnuteľností alebo tretie osoby podľa odseku 3 nedohodnú s užívateľom prírodného liečivého zdroja alebo prírodného minerálneho zdroja o primeranej náhrade, rozhodne o nej na návrh niektorého z nich súd.

§ 45

Oprávnenie členov Štátnej kúpeľnej komisie, inšpektorátu a poverených osôb

(1) Členovia Štátnej kúpeľnej komisie, inšpektorátu a osoby poverené Štátnou kúpeľnou komisiou vypracovaním posudku a vyjadrenia sú v rozsahu poverenia oprávnení

a) **vstupovať na pozemky, stavby** a do zariadení na účely zistenia údajov potrebných na vykonanie kontroly, režimových sledovaní a vyšetrenia nedostatkov,
b) žiadať údaje a doklady potrebné na svoju činnosť; fyzické osoby a právnické osoby sú povinné bez zbytočného odkladu poskytnúť súčinnosť,
c) nariadiť a kontrolovať odstránenie zistených nedostatkov,
d) odoberať vzorky vody, len ak je to v poverení výslovne uvedené.

(2) Osoby uvedené v odseku 1 sa pri výkone svojich oprávnení preukážu poverením vydaným ministerstvom zdravotníctva.

(3) Osoby uvedené v odseku 1 sú povinné zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli pri výkone kontrolnej činnosti.

VÝPIS z informatívnej správy f. TERRATEST, s.r.o. Žilina:

Vychádzajúc z aktuálnych poznatkov o hydrogeologickej štruktúre minerálnych vôd v Červenom Kláštore, reálnych možnosti dodržiavania a zabezpečenia ochranných opatrení a v súlade so znením Zákona č. 538/2005 Z.z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol predložený návrh ochranných pásiem I. a II. stupňa minerálnych vôd v lokalite Červený Kláštor.

Pri predpokladanom využívaní minerálnej vody z vrtu ČKB-2A na lokalite Červený Kláštor je potrebné chrániť výverovú oblasť pred nežiaducou činnosťou, ktorá môže nepriaznivo ovplyvniť prírodný režim minerálnej vody v tejto oblasti.

Ochranné pásmo I. Stupňa

Navrhované ochranné pásmo I. stupňa bude chrániť výverovú oblasť, v ktorej sa okrem zdroja minerálnej vody ČKB-2A nachádza vrt ČKB-1 a pramene minerálnej vody Kúpeľný – K-1, až Kúpeľný – K-3 s registračným číslom PD-1 až PD-3 (spoločný výtok prameňov - prameň „Smeržonka“).

Navrhovaná hranica ochranného pásma I. stupňa bude vedená po umelých hraniciach parciel.

Popis navrhovaného ochranného pásma I. stupňa

Hranicu ochranného pásma I. stupňa bude tvoriť uzavretý polygón okolo zdroja ČKB-2A a ostatných už uvedených zdrojov s minerálnou vodou. Ochranné pásmo navrhujeme v rozsahu severnej časti rekreačného areálu Dunajec. Hranicu

ochranného pásma bude tvoriť zo severovýchodnej strany potok Lipník, zo západnej strany bude hranica vedená popod úpätie príľahlého svahu – týmto úpäťm prechádza aj kataštrálna hranica so susediacou obcou Lechnica. Južnú hranicu ochranného pásma bude tvoriť kataštrálna hranica medzi k. ú. obce Červený Kláštor a k. ú. Lechnica až po križovanie uvedenej kataštrálnej hranice s potokom Lipník.

Navrhovaný plošný rozsah ochranného pásma I. stupňa je vyznačený v kataštrálnej mape v mierke 1:2251 (príloha 1).

Bezprostrednú ochranu minerálnej vody z vrtu ČKB-2A bude potrebné zabezpečiť vybudovaním domca, resp. šachtou s uzamykateľným poklopom pre umiestnenie manipulačnej techniky, elektrickej prípojky k čerpadlu, umiestnenia prietokomeru, odberného kohútik. Po uznaní zdroja a povolení na jeho využívanie bude sa v tomto priestore nachádzať aj monitorovacie zariadenie. Uvedený priestor bude umožňovať vykonávanie režimových meraní, ako aj možnosť prípadných manipulačných prác na záchytnom zariadení. V prípade, že v budúcnosti bude potrebné vykonať revíziu technického stavu vrtu ČKB-2A, resp. jeho prečistenie je potrebné túto bezprostrednú ochranu navrhnuť tak, aby bola možná realizácia týchto prác.

Po uznaní zdroja ČKB-2A (MZ SR –ŠKK) za prírodný liečivý zdroj bude potrebné označiť na viditeľnom mieste názov zdroja, resp. jeho technické označenie v zmysle Výnosu MZ SR č. 12587/2006-SL, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe označovania hraníc kúpeľných území, území s klimatickými podmienkami vhodnými na liečenie a ochranných pásiem prírodných liečivých zdrojov, prírodných minerálnych zdrojov a klimatických podmienok vhodných na liečenie.

Ako sme už uviedli navrhované ochranné pásmo 1. stupňa bude chrániť výverovú oblasť, t.j. oblasť, kde sa prírodné minerálne vody dostávajú na zemský povrch v prirodzených prameňoch (PD-1 až PD-3), alebo sú zachytené vrtmi (ČKB-1). V tomto území musia byť dodržané stanovené ochranné opatrenia pre zabezpečenie stability kvantitatívnych a kvalitatívnych parametrov prírodných minerálnych vôd.

Na základe poznatkov o geologickej stavbe vo výverovej oblasti hydrogeologickej štruktúry a vyššie uvedeného bolo navrhnuté v **ochrannom pásme I. stupňa zakázať tieto činnosti, okrem činnosti spojených s kontrolou, vykonávaním údržby a opráv vodárenských zariadení a ostatnými povinnosťami využivateľa zdroja ČKB-2A:**

- nakladať s odpadom okrem jeho zberu a odvozu,
- vykonávať chemický posyp komunikácií,
- používať prostriedky na chemickú ochranu rastlín a trávnatých porastov okrem prostriedkov zapísaných v zozname schválených prípravkov na ochranu rastlín,
- spaľovať všetky druhy odpadov,
- prepravovať a skladovať ropné látky, pohonné hmoty, a chemické látky,
- vykonávať odvodňovacie a zavlažovacie práce, meliorácie, trhacie a **výkopové práce**,
- **budovať studne a iné vodné zdroje** v kvartérnych sedimentoch, **povoľovať odber a odoberať z nich podzemné vody bez kladného posúdenia vplyvu na prírodné liečivé zdroje** vypracovaného oprávnenou osobou,
- **budovať domové studne a iné vodné zdroje** v kvartérnych sedimentoch vykonávať neplánovanú ťažbu štrku a zeminy.

Ochranné pásmo II. Stupňa

Pri návrhu hraníc ochranného pásma II. stupňa sa vychádzalo z poznatkov tvorby minerálnej vody. Rekognoskáciou terénu bolo zistené, že pomerne hustá riečna sieť povrchových tokov je veľmi hlboko zarezaná do horninových masívov. V plošnom rozsahu navrhovaného ochranného pásma II. stupňa sa nenachádzajú žiadne zdroje znečistenia. Navrhované ochranné pásmo II. stupňa bude chrániť tranzitno-akumulačnú oblasť hydrogeologickej štruktúry v Červenom Kláštore.

Popis navrhovaného ochranného pásma II. stupňa

Severný a severozápadný okraj ochranného pásma II. stupňa prírodných liečivých zdrojov v Červenom Kláštore bude tvoriť štátna hranica medzi Poľskou republikou a Slovenskou republikou. Východnú hranicu bude tvoriť od spojnice s medzištátnou hranicou cesta 543 až po kótu 492 m n.m., odtiaľ bude pokračovať na kótu 639,8 pokračujúc východne od Haligovských skál po kótu 626,6 m n.m. . Južnú hranicu bude tvoriť spojnica kóty 626,6 m n.m pokračujúc cez kótu Kalvária smerom na západ cez kótu Šajba (730,0 m n.m.) a kolmo na potok Havka. Západnú hranicu ochranného pásma bude tvoriť potok Havka, ktorý smeruje smerom na sever cez obec Lechnica až po napojenie kolmo na štátnu hranicu medzi Poľskou republikou a Slovenskou republikou.

Navrhovaný plošný rozsah ochranného pásma II. stupňa je vyznačený základnej mape Slovenskej republiky v mierke 1:50 000 (príloha 2).

Navrhované **ochranné pásmo II. stupňa** bude chrániť tranzitno-akumulačnú oblasť t.j. oblasť tvorby, akumulácie a pohybu minerálnej vody v horninovom prostredí a súčasne

i infiltračnú oblasť, t.j. v ktorej prebieha infiltrácia atmosférických zrážok do horninového prostredia a ďalej sa tieto podieľajú na obehu a tvorbe minerálnej vody. **V ochrannom pásme II. stupňa bolo navrhnuté zakázať nasledovné činnosti:**

- zriaďovať skládky odpadov,
- spaľovať nebezpečné odpady,
- budovať železničné dráhy, **pozemné komunikácie** a súvisiace objekty bez podrobného inžinierskogeologického a hydrogeologického prieskumu **s výnimkou miestnych komunikácií a účelových komunikácií,**
- vykonávať banskú činnosť a činnosti vykonávané banským spôsobom bez hydrogeologického prieskumu,
- **povoľovať odber a odoberať podzemné vody v množstve vyššom ako 0,5 l.s-1.**